

Nye Veier AS

Tangen 76
4608 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tørris Sandsæter, 37 01 78 16

Tillatelse etter forurensningsloven til mudring og utfylling i Blørstادتjøenna i Lindesnes kommune

Statsforvalteren i Agder gir Nye Veier AS v/Hæhre Entreprenør AS tillatelse til mudring, fortrenkning og utfylling av inntil 25 000 m³ i Blørstادتjøenna i Lindesnes kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr i sats 6, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 25.06.2025 om tiltak i vassdrag ved gnr./bnr. 327/5 i Lindesnes kommune, vedlegg til søknaden og til øvrig kommunikasjon i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Nye Veier AS v/Hæhre entreprenør AS tillatelse til følgende tiltak i Blørstادتjøenna i forbindelse med veiutbygging ved Blørstadkrysset i nye E39 Mandal – Lyngdal øst i Lindesnes kommune:

- a) Mudring og fortrenkning av inntil 25 000 m³ sedimenter over et areal på ca. 3 500 m²
- b) Utfylling av inntil 25 000 m³ sprengsteinmasser over et areal på ca. 4 500 m²

Tillatelsen med vilkår følger vedlagt og gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16, og forurensningsforskriften § 22-6, jf. § 22-3.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

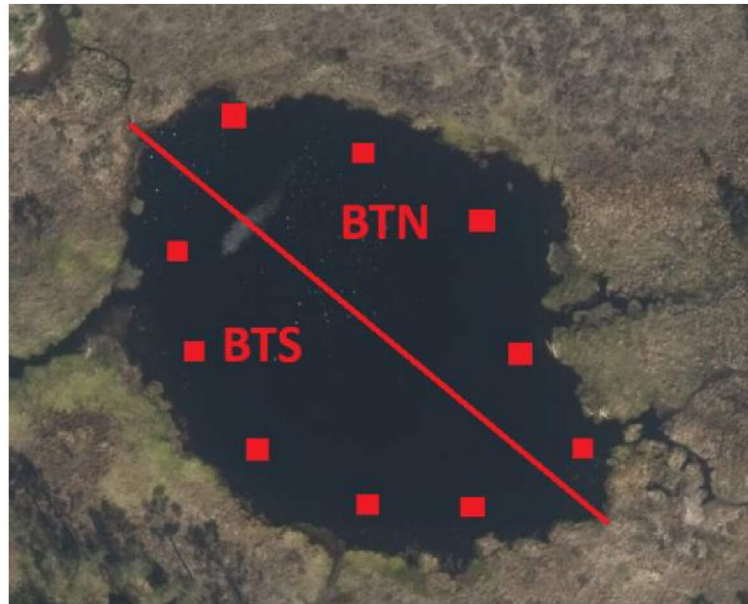
Nye Veier AS skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 18.07.2025. Gebyret fastsettes til kr 45 600 (sats 6).

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Multiconsult AS på vegne av Nye Veier AS v/Hæhre Entreprenør AS søker om tillatelse til mudring og utfylling i Blørstادتjønna i forbindelse med veiutbygging ved Blørstادتkrysset i nye E39 Mandal – Lyngdal øst. De søker om å fjerne 25 000 m³ forurensede bunnsedimenter fra et område på 3 500 m², og deretter fylle inn 25 000 m³ sprengstein over et areal på 4 500 m² – noe som tilsvarer drøyt 60% av tjernets overflateareal. Som kompensasjon for inngrepet, skal den halvdelen av tjernet som står igjen etter utfylling, utvides mot nord til omtrent dagens vanndekte areal. Tiltaket er et trinn i en større masseutskiftning i myrområdet ved Blørstادتjønna, hvor løsmasser, myr og deler av Blørstادتjønna skal erstattes med sprengsteinfylling for å oppnå nødvendig stabilitet for videre utfylling og veibygging. Arbeidene planlegges igangsatt i løpet av høsten 2025, med en forventet varighet på 15 måneder.

Figur 1: Oversikt over prøvepunkter og det omtrentlige arealet som vil berøres av tiltakene i den sørlige halvdelen av Blørstادتjønna. BTS, Blørstادتjønna sør; BTN: Blørstادتjønna nord.

2.1 Øvrige opplysninger

2.1.1 Sedimentundersøkelse

Sedimentundersøkelser utført i mai 2025 viser at bunnsedimentene i Blørstادتjønna er forurensset med fire polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) tilsvarende tilstandsklasse (TK) IV (dårlig) og tre tilsvarende TK III (moderat), jf. Miljødirektoratets veileder M-608 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota». Resultatene er basert på blandprøver (n=5) fra den nordlige (BTN) og sørlige (BTS) halvdelen av Blørstادتjønna, som vist i figur 1. Bunnsedimentene i BTS består hovedsakelig av silt (82 %), en mindre andel sand (18 %) og har et høyt innhold av organisk materiale (40 % tørrvekt).

2.1.2 Avbøtende tiltak

Som avbøtende tiltak under arbeidene foreslår tiltakshaver å benytte siltgardin ved tjernets utløp, slik at partikkelholdig vann ikke spres til utløpsbekken fra Blørstادتjønna, Nedre Kittelsbekken, og videre nedstrøms til hovedresipient Audna via Tredalsbekken, Storbekken og Grimfidjan. Tiltakshaver er i tillegg forpliktet til å etablere en flertrinns renseløsning med bla. utfelling- og sedimenteringsbasseng i forbindelse med den øvrige masseutskiftningen i området. Dette for å overholde de vedtatte grenseverdiene for pH, jern og suspendert stoff i Tredalsbekken nedstrøms Slåttelona, jf. vilkår 3.3. i tillatelse 2023.0922.T til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet, datert 22.11.2023.

Første utkast av forslag til overvåkningsprogram for vannresipienter (Dok.nr. NV42E39MB-YML-RAP-0006) inkluderer prøvestasjoner for fysisk-kjemiske og biologiske kvalitetselementer i Nedre Kittelsbekken. For å redusere potensiell forurensing til utløpsbekken har Agder Fylkeskommune gitt tillatelse til midlertidig omlegging av Nedre Kittelsbekken for å kunne gjøre mest mulig forberedende arbeider i sideterreng og

myrområdene sør for Blørstادتjønna uten å påvirke vassdraget, jf. Tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag, datert 17.10.2025. Det planlegges også å etablere terskler i den midlertidige bekketraseen langs Møglandsveien.

2.2 Behandling etter annet regelverk

Plan- og bygningsloven

Tiltakene er i tråd med gjeldende reguleringsplan «Detaljregulering for E39 Mandal – Lyngdal øst Lindesnes kommune» (Plan-ID 202007).

Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Agder fylkeskommune er sektormyndighet etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (FOR-2004-11-15-1468) i denne saken, siden strekningen for de omsøkte tiltakene ligger oppstrøms anadrom strekning. Fylkeskommunen gav den 17.10.2025 tillatelse til tiltak i vassdrag i tilknytning til etableringen av Blørstادتkrysset som omsøkt, herunder tillatelse til delvis igjenfylling og utvidelse av Blørstادتjønna, omlegging og delvis rørlegging av Nedre og Øvre Kittelsbekk, og til midlertid omlegging av Nedre Kittelsbekk i forbindelse med anleggsarbeidene.

Vannressursloven

Statsforvalteren i Agder har i eget vedtak av 09.07.2025 med hjemmel i vannressursloven § 11 tredje ledd gitt Nye Veier AS v/Hæhre Entreprenør AS fritak fra kravet i vannressursloven § 11 første ledd om å opprettholde det naturlige vegetasjonsbeltet langs Vråvatnet, Blørstادتjønna, Øvre og Nedre Kittelsbekk på eiendommene gnr./bnr. 109/2, 327/6 og 327/5 i Lindesnes kommune.

2.3 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, og eventuelle vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene ellers vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning, legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriftens § 9 eller § 10.

2.4 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

3.1 Naturverdier som kan påvirkes av tiltakene

Det er ikke registrert rødlistede arter eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse i eller rundt Blørstادتjønna, verken i Artskart eller Naturbase. Under COWIs forundersøkelser i 2020 og 2021 ble det imidlertid registrert

forekomster av ål (*Anguilla anguilla*, sterkt truet – EN) i Øvre Kittelsbekken og Storebekken. I tillegg ble det under en befarings i april 2025 observert småsalamander (*Lissotriton vulgaris*, livskraftig – LC) i en veigrøft omtrent 50 meter vest for tjønna. Forsøksfiske utført i Blørstادتjønna i forbindelse med forundersøkelsene ga kun én liten og tynn ørret, som tyder på at tjønna har en svært liten bestand av arten.

3.2 Miljøpåvirkninger og forurensningsfare ved tiltaksgjennomføring

3.2.1. Tiltak i sediment

Tiltak som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljø på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

Som nevnt i punkt 2.1.1 over, er sedimentene i tiltaksområdet forurenset. Vi vurderer på bakgrunn av dette at det er sannsynlig at både utfylling av sprengstein og mudring (ved fortrenkning og graving) vil medføre fare for forurensning. Ifølge sedimentundersøkelsen utført av COWI i 2025, inneholder begge prøvepunktene i Blørstادتjønna en høy andel av silt (82–88 %) og ellers sand. Silt er relativt små partikler (opp til 0,063 mm i størrelse) som lett virvles opp i vannmassene, mens sandpartikler er større (>0,063 mm) og dermed vanskeligere å virvle opp. Mange miljøgifter er hydrofobe og binder seg til silt, leire og organisk materiale (partikkelbunden forurensning). Ved oppvirvling av sedimentpartikler kan miljøgifter frigjøres og bli mer biotilgjengelige for vannlevende organismer. Statsforvalteren vurderer at det sannsynligvis vil forekomme en del oppvirvling av sedimentpartikler under de overnevnte tiltakene på grunn av sedimentenes overvekt av finpartikulært materiale.

Vi stiller derfor vilkår om bruk av siltgardin eller tilsvarende spredningsbegrensende tiltak, jf. vilkår 3.1. Siltgarden skal omslutte utløpet til Nedre Kittelsebekk, og gardinens integritet og funksjon skal kontrolleres jevnlig under arbeidene, jf. samme vilkår. Vi vurderer at vilkår om siltgardin ikke er urimelige grunnet påvist forurensning i sedimentene i Blørstادتjønna. Vilkårene er også i samsvar med tiltakshavers eget forslag, jf. punkt 2.1.2. Tiltakshaver må selv vurdere hvor det er hensiktsmessig å plassere siltgarden for å forhindre partikkelspredning i størst mulig grad.

3.2.2. Utfylling

Søknaden omfatter utfylling av inntil 25 000 m³ sprengsteinsmasser i den sørlige delen av Blørstادتjønna. Området som vil påvirkes av utfyllingen omfatter 4500 m² innsjøbunn og ca. 2600 m² (60 %) av tjernets vanndekte areal.

Tilførsel av finstoff fra sprengstein kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Vi vurderer at det er sannsynlig at det vil forekomme spredning av partikler fra utfyllingsmassene. Siltgardin, eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt, vil etter vår vurdering hindre at finstoff spres utenfor tiltaksområdet, jf. vilkår 3.1. Lengre nedstrøms vil utslipp reguleres av grenseverdiene for pH, jern og suspendert stoff i Tredalsbekken (nedstrøms Slåttelona), fastsatt i tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet (tillatelsesnr. 2023.0922.T).

Partikler fra sprengstein kan bl.a. ha et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de er skarpere og kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellevev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton. Vi stiller vilkår om at tiltakshaver skal vurdere massenes egnethet med hensyn til innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og forringelse av vannmiljøet, jf. vilkår 5.2.

Sprengstein kan i tillegg inneholde rester av nitrogenforbindelser fra uomsatt sprengstoff, noe som kan føre til utlekking av nitrogen i form av ammoniumnitrat. Tilførsel av større mengder nitrogen kan gi eutrofieringseffekter (økt mengde av planteplankton og alger). Nitrogentilførsel ansees å ha mindre eutrofieringseffekter i ferskvann enn i sjø, siden det som hovedregel er næringssaltet fosfor som er begrensende for alge-/plantevekst i ferskvann. Sett i forhold til planlagt utslipp av tunelldrivevannet fra Vråheittunnelen til Blørstادتjønna, vil bidraget av nitrogen fra utfyllt sprengstein bli lite.

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein til utfylling i vassdrag er plast i utfyllingsmasser. Sprengstein inneholder normalt store mengder plast i form av plastarmering og/eller tennledninger,

koblingsblokker og foringsrør av plast¹. Plast brytes i liten grad ned i det akvatiske miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat og få små plastpartikler i seg. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i vassdrag, inneholder minst mulig plast. Vi stiller vilkår om mottakskontroll for plast og fjerning av synlig plast før utfylling, jf. vilkår 5.3 til tillatelsen.

3.2.3. Mudring

Søknaden omfatter mudring av inntil 25 000 m³ forurensede sedimentmasser i forbindelse med masseutskiftningen i den sørlige halvdel av Blørstادتjønnen. Steinsjeté vil etableres langs veillinja, som vil gå omtrent i midten av vannet. Løse masser skal fortrenkes ved utfylling av sprengstein, mens fastere sediment som ikke lar seg fortrenge vil mudres med gravemaskin fra fyllingsfronten. På sørsiden av steinsjetén vil alle fortrenkte masser graves opp. Mudringen vil foregå etter hvert som fortrenkt sediment presses opp foran fyllingsfot, mens fortrenkte masser på nordsiden av steinsjetén tas opp hvis de kommer opp i dagen. Området som vil påvirkes av dette tiltaket omfatter 3500 m² innsjøbunn (se figur 3 i søknaden).

Statsforvalteren vurderer at det er en betydelig risiko for spredning av forurensning under tiltaket ettersom det er forurensede sedimentmasser som skal mudres/fortrenkes. Massene består hovedsakelig av silt, som er små partikler som lett virvles opp og spres i vannmassene når de løsnes ved graving, fortrenkes og mudres. Videre er tiltakets størrelse og omfang så stort at vi vurderer at større deler av nedstrøms bekke drag potensielt vil blakkes, slammes ned og tilføres partikkelbunden forurensning. Dette er særlig kritisk, siden nedstrøms resipient Tredalsbekken og Audna er anadrom. Siltgardin, eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt, vil etter vår vurdering hindre partikkelspredning utenfor tiltaksområdet, jf. vilkår 3.1.

3.3 Tidsperiode for tiltaksgjennomføring

Vi vurderer at tiltakene kan gjennomføres uten tidsbegrensninger. Vi stiller likevel vilkår om at fiskens livssyklus og avrenningsforhold i bekke drag tas inn i vurderingen av tidspunkt for gjennomføring, jf. vilkår 1.2. Mye vann som følge av langvarig eller kraftig nedbør kan føre til utfordringer når det gjelder avrenning og partikkelfluks. Laksefisk er spesielt sårbare for partikkelspredning og nedslamming i perioden fra rogn klekker til yngelen beveger seg fritt, som normalt gjelder perioden 01.04 til 15.06. Det bør også tas spesielt hensyn når gytefisken vandrer i perioden rundt 01.10 til 30.11.

3.4 Disponering av overskuddsmasser

3.4.1 Disponering av sedimentmasser

Overskuddsmassene som oppstår ved mudring er i den konkrete saken å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 bokstav a andre ledd. I henhold til forurensningsloven § 32 første ledd skal næringsavfall bringes til lovlig avfallsanlegg med mindre det gjenvinnes eller brukes på annen måte for nyttiggjøring. I det konkrete tilfellet er massene forurenset, og vi stiller krav om at massene skal leveres til et godkjent avfallsanlegg, jf. vilkår 4.2.

Siden de aktuelle muddermassene er forurenset (TK IV, «dårlig») og kan medføre nevneverdig skade eller ulempe, jf. terskelen i forurensningsloven § 8 tredje ledd, vil gjenbruk kreve tillatelse etter forurensningsloven § 11. Dersom tiltakshaver likevel ønsker å gjenbruke forurensede overskuddsmasser på land, anmoder vi om å ta kontakt med Miljødirektoratet, som er myndighet i slike saker.

3.4.2 Avvanning av sedimentmasser

Ifølge søknaden kan det bli behov for å mudre opp mot 25 000 m³ sedimenter i Blørstادتjønnen. Grunnet sedimentenes sammensetning, dvs. stor andel av fine partikler, kan avvanning av massene være aktuelt før videre disponering. Eventuell avvanning av overskuddsmasser skal foregå slik at avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder begrenses i størst mulig grad. Siden sedimentene er forurenset av flere polysykliske aromatiske hydrokarboner tilsvarende TK «dårlig», stiller vi som vilkår at håndtering av overskuddsvannet fra avvanningen ikke skal medføre forurensning, jf. vilkår 4.3.

¹ Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø».

3.4 Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har bl.a. lagt Naturbase og Vann-nett til grunn for vurderingen. Vi har også lagt til grunn rapporter utarbeidet i forbindelse med de omsøkte tiltakene og uttalelser vi har fått, jf. punkt 4 nedenfor. Ut fra det ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av mudring, utfylling og peling godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak. Vi legger derfor ikke vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakenes påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Det er foretatt endringer i de planlagte utslippspunktene for den øvrige anleggsaktiviteten i området, hvor Hæhre Entreprenør nå planlegger å drive Vråheitunnelen i sin helhet fra vest mot øst. Dette medfører at utslippet av rensset tunneldrivevann ikke lenger er tenkt ledet til Ommundsvann, men vil ledes til Blørstادتjønna og Nedre Kittelsbekken. Resipienten har liten kapasitet, og omtrentlige beregninger viser at utslippet av tunneldrivevann vil gi konsentrasjoner av total nitrogen i størrelsesorden 6 mg/L mens tunneldrivingen pågår. Omlegging av inn- og utløpsbekker, midlertidig fjerning av kantvegetasjon og den øvrige masseutskiftning i myrområdet kommer i tillegg til utfyllingen i Blørstادتjønna og utslippet av tunneldrivevann.

Det omsøkte utfyllingsvedtaket er et omfattende inngrep i Blørstادتjønna. Forutsatt at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene stilt i tillatelsen og at den gjenværende nordlige delen av tjernet blir utvidet slik at habitat for småsalamander og ørret reetableres og vandringsvei for ål opprettholdes, vurderer vi at det ikke er sannsynlig at tiltakene vil føre til uakseptabel skade på naturmangfoldet. Dette fordrer at også vilkårene stilt i tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet (tillatelsesnr. 2023.0922.T) og tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag overholdes. Vi forventer at tiltakene vil medføre en midlertidig forringelse av vannmassene lokalt.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om siltgardin, hensyn til fiskens livssyklus og avrenningsforhold i bekkeområdet er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 2.6 («Best Available Technology»).

3.5 Vannforskriften

Blørstادتjønna er et lite myrtjern (ca. 4100 m²) som inngår i bekkefeltvannforekomsten Kiddelsbekken – Grundelandsvatnet til Audna bekkefelt (ID: 023-180-R). Nedbørfeltet er på 1,37 km² og domineres av skog (76,6 %), myr (6,4 %) og dyrket mark (6,2 %)⁴. I Vann-nett er bekkefeltet per 30.09.2025 registrert med «dårlig» økologisk tilstand basert på bunndyrprøver og Raddum forsursindeks 2 fra en representativ vannforekomst med middels presisjon. Kjemisk tilstand er ikke klassifisert.

I 2020/21 gjennomførte SWECO forundersøkelser av vannmiljø for utbyggingen av nye E39 Mandal – Lyngdal Øst på vegne av Nye Veier AS². I Vann-Nett kategoriseres vannforekomsten som små, kalkfattig, klar (TOC2-5). Vannprøvene som ble tatt i Kittelsbekken i forbindelse med overnevnte rapport indikerer derimot vanntypen kalkfattig og humøs (R206).

Det foreligger ingen ytterligere miljødata i Vann-Nett for Blørstادتjønna spesifikt, men den overnevnte forundersøkelsen gjennomførte prøvetaking for fysisk-kjemiske og biologiske kvalitetselementer ved to prøvepunkter i Nedre Kittelsbekk, omtrent 400 m (S29-KID) og 1.2 km (S30-KID) nedstrøms Blørstادتjønna.

² SWECO (2022), Forundersøkelser vannmiljø E39 Mandal – Lyngdal Øst. Hentet fra: [Rapport](#) [30.09.2025]

Verken Blørstadjønna eller Nedre Kittelsbekken er kalket, og man kan anta at fysisk kjemiske data fra utløpsbekken er representative.

Fravær av døgnfluer ved S29-KID indikerer at bekkedraget i stor grad er påvirket av forsurening. Den gjennomsnittlige pH-verdien ved dette prøvepunktet var 5,91 i perioden 2020–2021. Analyseresultater for påslag av aluminium, jern og kobber på gjeller fra ørret indikerer likevel liten påvirkning på overlevelse til ørret i Kittelsbekken. Høye målinger av Tot-N ved prøvestasjon S30-KID (1000 µg/L) kan tyde på periodevis avrenning fra jordbruk i området.

Utfyllingstiltaket er engangstiltak som vil medføre en midlertidig forringelse av myrtjernet Blørstadjønna. Myrtjernet utgjør en begrenset del av vannforekomsten, og det er vedtatt i reguleringsplanen for området³ og i tillatelsen til fysiske tiltak, at den gjenværende halvdelen av tjernet skal utvides mot nord for å kompensere for inngrepet. Etter vår vurdering er det rimelig å anta at tiltakene ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad på lengre sikt eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomstene når sine miljømål eller ikke, jf. vannforskriftens § 4. Denne vurderingen forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med tillatelsens vilkår, og at den gjenværende nordlige halvdelen av tjernet blir utvidet i henhold til søknaden. Vannforskriftens § 12 kommer dermed ikke til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

3.6 Samlet vurdering og konklusjon

De omsøkte tiltakene i Blørstadjønna er et engangstiltak med stort omfang relativt til tjernets størrelse, men hvor tiltakene som omfattes av denne tillatelsen kun berører en begrenset del av selve vannforekomsten. Utfyllingen i Blørstadjønna inngår som et mindre trinn i en større masseutskiftning i myrområdet ved Blørstadjønna, hvor løsmasser, myr og deler av Blørstadjønna skal erstattes med steinfylling for å oppnå nødvendig stabilitet for videre utfylling og veibygging. Masseutskiftningen vil berøre omtrent 60% av tjernets vanndekte areal.

Sedimentene som vil omfattes av masseutskiftningen i Blørstadjønna er forurensset av PAH tilsvarende tilstandsklasse IV («dårlig»), og grunnet sedimentenes sammensetning medfører de omsøkte tiltakene stor fare for spredning av denne forurensningen til nedstrøms gyteområder. Tredalsbekken – som er nedstrøms resipient – er anadrom i nedre del og renner ut i Audna. Det er fastsatt grenseverdier for pH, jern og suspendert stoff i Tredalsbekken (nedstrøms Slåttelona) i tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet (tillatelsesnr. 2023.0922.T), datert 22.11.2023, som skal sørge for at nedstrøms gyteområder ikke forringes. Det er ikke registrert viktige arter og naturtyper i selve Blørstadjønna, men det er registrert forekomster av ål og småsalamander i tiltaksområdet som vil kunne påvirkes av de omsøkte tiltakene og den øvrige anleggsaktiviteten i området.

Gitt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i denne tillatelsen, mener vi at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og forringelse av vannforekomsten og nedstrøms bekkedrag. I denne sammenheng viser vi også til tillatelsen til fysiske tiltak i vassdrag av 17.10.2025, hvor det stilles vilkår som vil hensynta forekomstene av småsalamander og ål, samt tillatelse 2023.0922.T til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet.

Statsforvalteren legger i den konkrete saken vekt på samfunnsnytt til de omsøkte tiltakene og finner grunnlag for å gi tillatelse til tiltakene.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 18.07.2025 søknaden på høring til berørte parter og aktuelle myndigheter. Nedenfor har vi oppsummert uttalelsen som kom inn.

Agder fylkeskommune, 07.09.2025

Agder fylkeskommune uttalte at partikkelspredning i gjennomføringsfasen vil kunne forringe nedenforliggende/utenforliggende gyteområder, men at det normalt settes vilkår i en tillatelse etter forurensningsloven som begrenser dette tilstrekkelig til at også hensynet til fisk er godt nok ivarettatt. Fylkeskommunen skrev videre at

³ Nye Veier AS (2021), Detaljregulering for E39 Mandal-Lyngdal øst Lindesnes kommune, PlanID: 202007.

de omsøkte tiltakene i Blørstادتjønna er så omfattende, at de vurderer at vannforskriften § 12 kan komme til anvendelse.

Tiltakshaver har ingen kommentarer til Agder fylkeskommunes uttalelse.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Nye Veier AS, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at eventuelle privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Klagerett

Nye Veier AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon forurensning

Tørris Sandsæter
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

HÆHRE ENTREPRENØR AS

Postboks 279

1301

SANDVIKA

Vilkår til tillatelse til tiltak i Blørstادتjønna i Lindesnes kommune

1. Tillatelsens ramme og varighet

1.1. Tillatelsen omfatter følgende tiltak i forbindelse med masseutskiftning i Blørstادتjønna i Lindesnes kommune:

- utfylling av inntil 25 000 m³ sprengsteinmasser
- mudring og fortrenkning av inntil 25 000 m³ sedimentmasser

Vanndekt areal som blir berørt av tiltakene skal ikke overskride 2600 m², eller arealet presentert i figur 3 i søknaden.

1.2. Fiskens livssyklus og avrenningsforhold i bekkeområdet tas inn i vurderingen av tidspunkt for gjennomføring av tiltakene.

1.3. Tillatelsen gjelder i to år fra og med vedtaksdato.

2. Generelle vilkår

2.1. Nye Veier AS er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere Hæhre Entreprenør AS, som skal gjennomføre arbeidene i Vollevannet, om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

2.2. Minimum én uke før tiltakene iverksettes skal Nye Veier AS gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør.

Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no. Nye Veier AS skal også varsle Statsforvalteren når tiltakene er avsluttet. Marker oversendelsene med saksnummer 2025/7029.

2.3. Nye Veier AS plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Nye Veier AS plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

2.4. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

2.5. Arbeidene i vassdrag skal utføres skånsomt og på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det akvatiske miljø. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

2.6. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåking, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

3. Avbøtende tiltak

- 3.1. Siltgardin, eller andre spredningsbegrensende tiltak med tilsvarende effekt, skal brukes under gjennomføringen av alle tiltak som omfattes av tillatelsen, jf. punkt. 1.1.

Siltgarden skal omslutte utløpet av Blørstادتjønna og skal jevnlig kontrolleres for funksjon. Hvis vannet på utsiden av siltgarden blakkes, skal arbeidene stanses inntil siltgardinens funksjon er gjenopprettet. Hvis Nedre Kittelsebekk midlertidig legges om, skal det nye utløpet omslutes av siltgarden.

Siltgarden må ikke fjernes før arbeidene er avsluttet, og visuell kontroll og turbiditetsmålinger viser at det ikke er synlig partikkelforurensning på innsiden av siltgarden.

Siltgarden skal fjernes slik at partikler som har festet seg til den under arbeidene, ikke løsner og spres i vannmassene. Etter at arbeidene er avsluttet, skal siltgarden bringes til lovlig avfallsanlegg.

4. Mudring

- 4.1. Mengden mudrede masser, tidspunkt for mudring og mudringssted skal loggføres. Loggen skal legges ved i sluttrapporten.
- 4.2. Eventuelle overskuddsmasser fra mudring skal leveres til lovlig avfallsanlegg. Kopi av kvitteringen på levert avfall skal legges ved sluttrapporten.
- 4.3. Eventuell avvanning av overskuddsmasser skal foregå slik at avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder begrenses i størst mulig grad. Håndtering av overskuddsvannet fra avvanningen skal ikke medføre forurensning.

5. Utfylling

- 5.1. Mengde utfylte masser, tidspunkt for utfylling samt utfyllingssted skal loggføres. Loggen skal legges ved i sluttrapporten.
- 5.2. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein/pukk som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.
- 5.3. Tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dersom det oppdages spredning av plastavfall i vassdraget, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes.

6. Rapportering

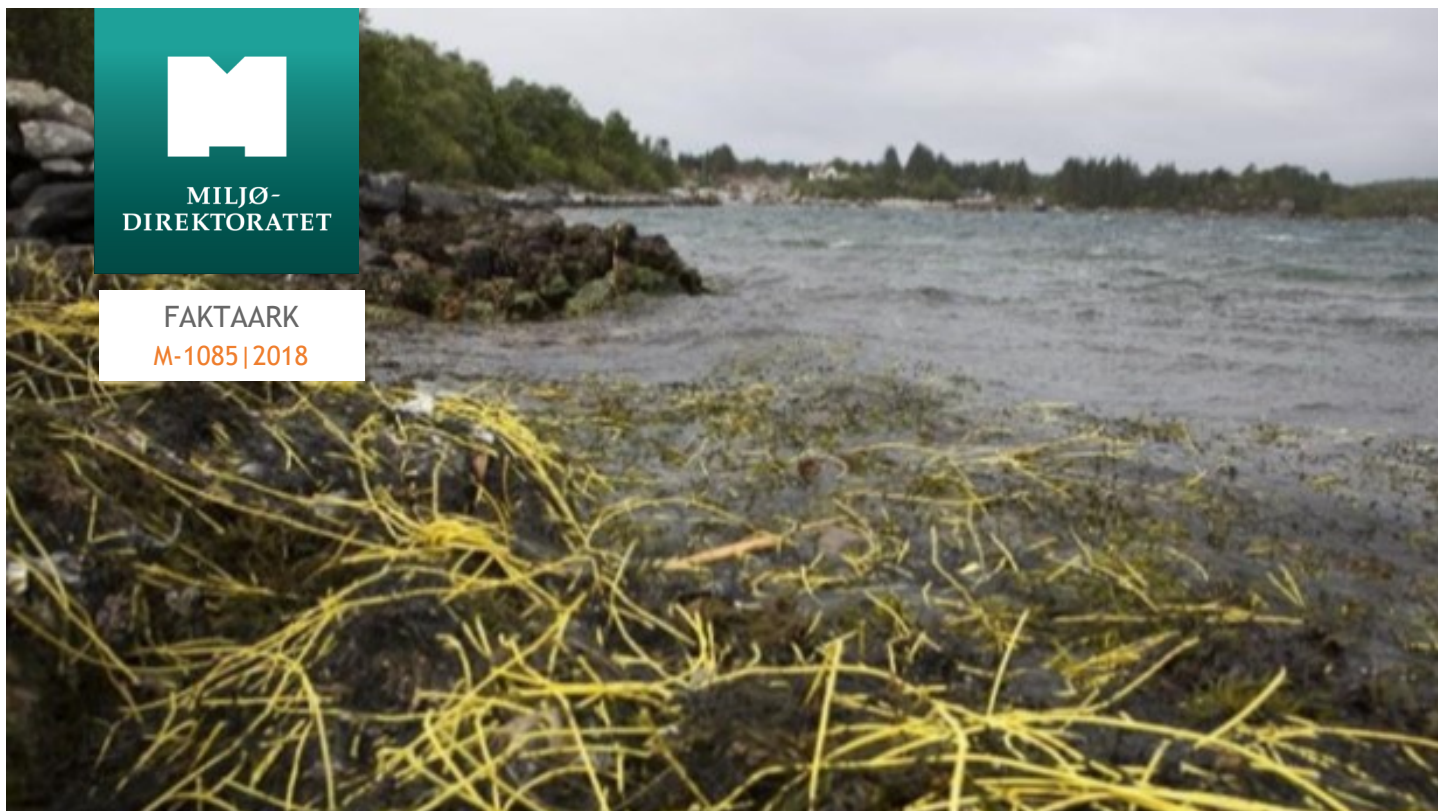
- 6.1. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen to måneder etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.
- 6.2. Nye Veier AS skal rapportere data fra utført prøvetaking i sediment i Miljødirektoratets fagapplikasjon Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapporten.

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK

M-1085 | 2018

Ikke-elektriske tennerledninger (sjokkslanger) som har drevet på land. Foto: Statens vegvesen

Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø

Sprengstein som fylles ut i sjø må inneholde minst mulig plast. Aktørene i bransjen må aktivt minimere plastbruken i alle prosjekter og jobbe med å utvikle plastfrie alternativer.

Problemet med plast i utfyllingsmasser

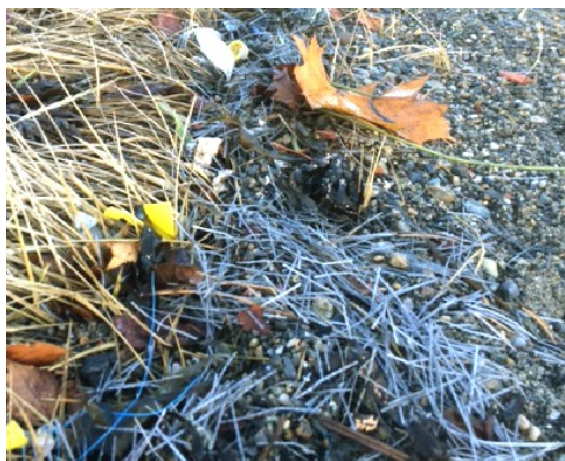
Sprengsteinmasser fra tunneldriving (samferdsel og kraftanlegg) og bygging av vei og jernbanetraaser inneholder normalt store mengder plast, i form av plastarmering og/eller tennerledninger, koblingsblokker og foringsrør av plast.

En vanlig måte å anvende sprengstein på er å fylle dem ut i sjø eller innsjø (kalles heretter sjø) for å vinne nytt land.

Plast brytes i liten grad ned i det marine/ limnisk miljøet, men fragmenteres over tid til svært små plastpartikler (mikroplast og nano-plast). Organismer kan forveksle plast med mat, og fragmenterte små plastpartikler kan trenge

inn i organismenes celler og påvirke dem negativt. For mennesker kan plast i sjøen og i strandsonen oppleves skjemmende og føre til betydelige bruksulemper. Foreløpig er man usikker på hvor stort problem opptak av mikroplast og nano-plast gjennom mat og vann er for mennesker. Det er derfor viktig at sprengsteinmasser som fylles ut i sjø inneholder minst mulig plast og at det pålegges avbøtende tiltak for å hindre spredning av plasten som fremdeles er der.

Tiltakshavere og entreprenører har ansvar for å planlegge tiltaket slik at plastspredning begrenses. Det må også stilles strenge miljøkrav i tillatelser til utfylling i sjø.

Plastarmering på strand. Foto: Statens vegvesen.

Status for arbeidet med å redusere plast i sprengstein

Plastarmering

Plastarmering som til nylig har utgjort meste-parten av plastmengdene i sprengstein, kan som regel erstattes med stålarmering.

Tennsystemer

Det finnes tre typer tennsystemer for sprengning:

- Elektronisk: med plastisolerte metall-ledninger og koblingsblokk i plast.
- Elektrisk: med plastisolerte metalledninger
- Ikke-elektrisk/ sjokkbølge: med plast-ledninger/ sjokkslanger som har et sjokkbølge-reaktivt materiale på innsiden.

Ved å bruke elektroniske eller elektriske tennsystemer istedenfor ikke-elektriske, kan plastforbruket reduseres med opptil 30 prosent. De elektroniske og elektriske ledningene synker og vil i stor grad bli liggende inne i fyllingene. Ledninger som spres synker og vil i stor grad bli liggende på bunnen rett utenfor fyllingen.

Ikke-elektriske ledninger/sjokkslanger flyter og vil spre seg til nærliggende strender, selv om noe kan samles opp med lenser.

Foringsrør

Foringsrør brukt som hullmarkering skal tas ut før sprengning.

Vanskelig å sortere bort plast

Erfaring fra gjennomførte utfyllingsprosjekter viser at det er vanskelig å sortere bort plast når den først har kommet inn i steinmassene. Bortsortering er svært areal-, tid- og kostnads-krevende. I tillegg kan sortering innebære en arbeidsmiljørisiko.

Etter en samlet vurdering, blant annet opp mot behovet for å bygge ny infrastruktur og kraftanlegg i Norge, vurderer Miljødirektoratet det som akseptabelt at det inntil videre finnes noe plast i utfyllingsmassene.

Det er imidlertid viktig at aktørene i bransjen jobber aktivt for å redusere plastbruken i prosjektene sine. Alternative materialer til plast bør for eksempel prøves ut og etter-spørres.

Foringsrør i borehull. Foto: Statens vegvesen

Forventninger til aktører om utredninger

Miljømyndighetene forventer at alle aktører vurderer følgende:

- Hva vil bli gjort på det aktuelle anlegget som produserer sprengstein for å redusere plastinnholdet mest mulig?
- Hvor mye plast (g/m^3) vil massene da inneholde?
- Forslag til tiltak mot spredning av plast.

I følge Statens vegvesen kan tiltakshaver i hvert konkrete prosjekt regne ut hvor lavt det er mulig å holde plastforbruket.

Noen viktige vurderinger ved behandling av søknad

- Gjenbruk av masser eller alternativ deponering på land.
- Kan utfyllingen starte med å etablere en sjete ytterst, slik at utfylling etterpå kan pågå inne-lukket?
- Hvilken frasortering av plast er økonomisk og praktisk mulig?

Krav sprengsteinprodusenter og utfyllingsprosjekter bør ha for å redusere plast

1. Massene skal inneholde minst mulig plast. Det skal stilles krav til masseleverandører om et definert lavt vektinnhold av plast i massene.
2. Plastarmering tillates ikke.
3. Foringsrør skal tas ut før sprengning og gjenbrukes eller avfallshåndteres.
4. Det bør i hovedsak brukes elektriske- eller elektroniske tennsystemer (ledning som synker).
5. Tiltakshaver skal etablere så god mottakskontroll som mulig for plast i sprengstein på utfyllingsstedet.
6. Det må stilles krav som medfører at masseleverandørene må jobbe aktivt for å redusere plastinnholdet i sprengsteinen ytterligere (særlig for større tiltak).
7. Brukes plast som kan flyte, må tiltakshaver løpende ha i drift omfattende systemer for å hindre spredning ut av tiltaksområdet.
8. Tiltakshaver må regelmessig overvåke plastforurensning på nærliggende strender og fjerne det som ev. har drevet i land.

LENKER

Les mer om marin forsøpling på Miljødirektoratet.no

9. Krav for å hindre spredning etter at utfyllingen er gjennomført bør vurderes (tetting, plastring).
10. Det bør stilles vilkår om overvåkning både underveis- og i etterkant av utfyllingsarbeidet.
11. I store saker bør overvåkingen i utgangspunktet ha en tidshorisont på ti år etter ferdig utfyllingsarbeid.

Plastarmering på strand. Foto: Statens vegvesen

FAKTA

Plast i havet brytes svært langsomt ned, fragmenteres over tid og kan av dyr forveksles med mat og gå inn i næringskjeden.

Sprengstein fra tunneler og vei- og jernbanebygging inneholder i dag plast og fylles ofte ut i sjø for å vinne nytt land.

For noen bruksområder finnes det gode alternativer til plast. På andre områder kan plastbruken/-spredningen reduseres. Miljømyndighetene forventer at alle sprengsteinaktører aktivt reduserer sitt plastforbruk mest mulig.